

Management rozvoje měst a regionů

Obecní zřízení

30. 9. 2019

Katedra regionální ekonomie a správy

Obsah přednášky

- Obecní zřízení – opakování základních pojmů
 - vymezení obcí,
 - samostatná a přenesená působnost obcí
 - orgány obcí,
 - právní předpisy obcí.

Vymezení obce

- Legislativní vymezení obcí
 - Ústava
 - (Evropská charta místní samosprávy)
 - Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
 - Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
 - Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí
 - Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností

Základ obce

- Územní (§ 18) - vlastní území
- Osobní (§ 16) - obyvatelstvo
- Právní - právní subjektivita
- Ekonomický - vlastní majetek, hospodaření podle vlastního rozpočtu

Obec

- Základní sídelní jednotka
- Základní územní jednotka státu x vojenský újezd
- Základ samosprávy

Obec

Dle titulu	Dle rozsahu výkonu PP
<ul style="list-style-type: none">– Obec– Městys - kritérium historické– Město - kritérium počtu obyvatel + kritérium historické<ul style="list-style-type: none">– usnesení vlády ČR - kritéria pro určení obce městem– Statutární město - kritérium legislativní	<ul style="list-style-type: none">– Obec I. typu<ul style="list-style-type: none">– Každá obec– Obec II. typu<ul style="list-style-type: none">– Obec s pověřeným obecním úřadem– Obec III. typu<ul style="list-style-type: none">– Obec s rozšířenou působností <p>(+ Obce s matričním úřadem, Obce se stavebním úřadem)</p>

Způsoby změny a vzniku nové obce

- Sloučení
- Připojení
- Oddělení části obce
- Zrušení vojenského újezdu

Podmínky pro oddělení části obce

- Území sousedící se 2 obcemi
nebo s 1 obcí a cizím státem
- Souvislý územní celek, vlastní katastrální území
- Alespoň 1 000 občanů
- Souhlas v místním referendu občanů dané části obce

Občan obce

- Kdo je občanem obce?
- Jaká má práva?

Samostatná vs. přenesená působnost

- Samostatná působnost
 - Důvod existence obcí
 - Sleduje a hájí zájmy svých občanů
 - Spravuje si své záležitosti samostatně a rozhoduje o nich
- Přenesená působnost
 - Vykonává státní správu
 - Rozhodovací pravomoc zůstává na úrovni státu
- [katalog činností obcí - MV ČR](#)

Veřejnoprávní smlouvy

- dvou a více-stranný právní akt zakládající, měnící či rušící práva a povinnosti v oblasti veřejného práva
- koordinační (organizace mezi sebou)
- subordinační (dle správního řádu)
- **Veřejnoprávní smlouvy na přesun výkonu státní správy**
 - mezi obcemi
 - mezi obcemi s rozšířenou působností

Orgány obcí

- Zastupitelstvo obce
 - Správce obce
- Rada obce
- Starosta obce
- Obecní úřad
 - Tajemník obecního úřadu

Pravomoci zastupitelstva

- Rozhoduje ve věcech samostatné působnosti
 - Vydávání OZV
 - Rozhodování o vyhlášení místního referenda
 - Schvalování základních dokumentů
 - Rozpočet obce a závěrečný účet obce
 - Zřizování organizací obce a organizačních složek
 - Volba starosty
 - Atd.

Rada obce

- Výkonný orgán v samostatné působnosti
- Přenesená působnost – jen pokud tak stanoví zákon
 - Počet členů lichý: 5 až 11
 - Nepřesahuje 1/3 členů zastupitelstva
 - Nevolí se tam, kde zastupitelstvo má méně než 15 členů -> starosta obce a zastupitelstvo obce

Pravomoci rady

- Samostatná působnost:
 - Zabezpečení hospodaření dle rozpočtu
 - Jmenování a odvolávání vedoucích odborů obecního úřadu na návrh tajemníka obecního úřadu
 - Kontrola plnění úkolů v oblasti samostatné působnosti obce obecním úřadem a komisemi
 - Schvalování organizačního řádu obecního úřadu
- Přenesená působnost:
 - Nařízení obce

Starosta obce

- zastupuje obec navenek
- volen zastupitelstvem
- jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu
 - se souhlasem ředitele krajského úřadu
- kontrolní funkce vůči radě obce

Obecní úřad

- výkonný orgán obce
- úkoly od:
 - zastupitelstva
 - rady
- podpora výborů a komisí

Tajemník obecního úřadu

- Povinně u obcí:
 - S pověřeným obecním úřadem
 - S rozšířenou působností
- Zajišťuje výkon přenesené působnosti
- Vykonává však i úkoly v samostatné působnosti
- Jmenován starostou (se souhlasem ředitele KÚ)

Orgány zastupitelstva - výbory

- Iniciativní a kontrolní orgány
- Povinné:
 - Finanční výbor
 - Kontrolní výbor
 - Výbor pro národnostní menšiny – podmínka 10%
- Předseda výboru – člen zastupitelstva (kromě osadního výboru)
- Počet členů lichý

Orgány rady - komise

- Iniciativní a poradní orgán
- je-li jí svěřen výkon PP – výkonný orgán

Oprávnění obce vydávat právní předpisy

- Samostatná působnost: § 10
 - obecně závazné vyhlášky obcí
 - vydává zastupitelstvo obce
- Přenesená působnost: § 11
 - nařízení obcí
 - vydává rada obce; pokud v obci není rada, vydává zastupitelstvo obce
- [ČT - Ústavní soud k nařízením obcí, 18.8.2015](#)

Průběh tvorby OZV a nařízení

Příprava	Příslušný odbor úřadu, zaměstnanec či zaměstnanci, starosta	
Podání návrhu	OZV	rada, člen zastupitelstva, výbor zastupitelstva, tajemník
	nařízení	člen rady, tajemník
Projednávání	Připomínkové řízení na základě důvodové zprávy	
Schválení	OZV	zastupitelstvo nadpoloviční většinou všech členů
	nařízení	rada nadpoloviční většinou všech členů, není-li rada zřízena pak zastupitelstvo
Vyhlášení	vyvěšením na úřední desce a případně i dalším v místě obvyklým způsobem	
Platnost	Předpis je platný byl-li řádně vyhlášen	
Účinnost	Nastává obecně 15. dnem po vyhlášení	
	Dříve - vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem	
	Později - dnem stanoveným v předpise	

OZV

- I. Typ
 - Ústavní zmocnění pro zastupitelstva
 - Nesmí zakládat žádná práva a povinnosti
- II. Typ
 - Ukládají povinnosti FO a PO
 - Na základě zákona a v jeho mezích
 - Zmocnění pro obce v zákoně
 - Zákon o obcích
 - Veřejný pořádek
 - Pořádání sportovních a kulturních akcí
 - Čistota ulic a veřejných prostranství, ochrana životního prostředí

Nejčastější OZV

- O obecních symbolech a jejich užívání
- O veřejném pořádku
- O závazných částech územního plánu
- O udílení ceny města
- Statuty fondů, které obce zřizují

Příklady nařízení obce

- Vymezení místní komunikace, jíž lze užít ke stání vozidel po zaplacení ceny
- Tržní řád
- O stanovení maximální ceny za taxislužby
- Vyhlášení stavební uzávěry

Dozor nad obsahem a vydáváním

- Posuzuje se dodržování zákonnosti u
 - obecně závazných vyhlášek
 - nařízení
 - usnesení a rozhodnutí v samostatné působnosti
 - usnesení a rozhodnutí v přenesené působnosti

Velikostní skupiny obcí ČR

k 1.1. 2012

Velikostní skupina	počet obcí	podíl obcí	počet obyvatel	podíl obyvatel
do 199	1 463 (+ 5 VÚ)	23,48%	181 851	1,73%
200-499	2 017	32,27%	658 207	6,27%
500-999	1 366	21,85%	962 918	9,17%
1 000-1 999	727	11,63%	1 017 529	9,69%
2 000-4 999	400	6,40%	1 215 137	11,57%
5 000-9 999	142	2,27%	971 336	9,25%
10 000-19 999	68	1,09%	954 676	9,09%
20 000-49 999	42	0,67%	1 217 062	11,59%
50 000-99 999	16	0,26%	1 137 171	10,82%
nad 100 000	5	0,08%	2 189 558	20,84%
celkem	6 246 (+ 5 VÚ)	100,00%	10 505 445	100,00%

Statutární města,
Hlavní město Praha

-

specifika oproti „klasickým“ obcím

Vývoj postavení statutárních měst od roku 1990

- Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích
 - Novelizace v roce 1992
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- V současné době existuje **25** statutárních měst (2 nová od r. 2012 – Jablonec nad Nisou a Prostějov)

Vymezení statutárních měst

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

- §4 (1) taxativní výčet statutárních měst
- §4 (2) Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy.
 - statutární města jsou města oprávněná se vnitřně členit
- §20 (2) Městský obvod nebo městská část jsou organizační jednotkou města.
- Dále §§ 130-146

Statut statutárního města

▪ výčet jednotlivých MO/MČ a vymezení jejich území,▪ pravomoc orgánů města a MO/MČ v SP a PP,▪ vzájemnou součinnost mezi orgány města a orgány MO/MČ,▪ zdroje peněžních příjmů MO/MČ a druhy V v souvislosti s plněním úkolů v SP a PP,▪ způsob projednání návrhů OZV a nařízení města s MO/MČ a způsob jejich zveřejňování v MO/MČ,	▪ způsob projednání ÚPD města a programu rozvoje města s MO/MČ,▪ majetek města, který se svěřuje MO/MČ, a rozsah oprávnění MO/MČ při nakládání s tímto majetkem a při výkonu s tím souvisejících práv,▪ rozsah oprávnění MO/MČ zakládat, zřizovat a rušit právnické osoby a organizační složky.

Vymezení hlavního města Prahy

- Nevztahuje se na něj zákon o obcích (ani zákon o krajích)
 - není statutárním městem dle zákona o obcích
- Speciální zákon
 - 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
- Hlavní město Praha se člení (povinně) na městské části
 - Vymezení MČ v zákonu 131/2000 a ve Statutu

Statut hl.m. Prahy

▪ výčet jednotlivých MČ a vymezení jejich území,▪ záležitosti, které se svěřují do SP a PP MČ nad rozsah stanovený zákonem,▪ způsob projednání návrhu rozpočtu hl. m. Prahy a MČ a závěrečného účtu hl. m. Prahy a MČ a výsledků jejich hospodaření,▪ vzájemnou součinnost mezi orgány hl. m. Prahy a orgány MČ,	▪ zdroje peněžních příjmů MČ a druhy V v souvislosti s plněním úkolů v SP a PP,▪ způsob projednání návrhů OZV a nařízení hl. m. Prahy s MČ a způsob jejich vyhlášení v městských částech,▪ způsob projednání ÚPD hl. m. Prahy a programu rozvoje hl. m. Prahy s MČ,▪ majetek hl. m. Prahy, který se svěřuje MČ, a rozsah oprávnění MČ při nakládání s tímto majetkem.

Orgány statutárních měst

Orgány města:

- zastupitelstvo města, rada města, primátor, magistrát, zvláštní orgány města

Orgány MO/MČ:

- zastupitelstvo MO/MČ, rada MO/MČ, starosta, úřad MO/MČ, zvláštní orgány MO/MČ

Další funkce – osoby vykonávající SP či PP města a městské části:

- náměstek primátora, tajemník magistrátu, tajemník městské části, správce města, správce městské části

Orgány hl. m. Prahy

- Zastupitelstvo
- Rada
- Primátor
- Magistrát
 - Ředitel magistrátu

- Orgány městských částí hl. m. Prahy

Orgány zastupitelstva či rady hl.m. Prahy

- Výbory (kontrolní a iniciační orgán zastupitelstva)
 - povinné:
 - výbor finanční,
 - výbor kontrolní,
 - výbor pro výchovu a vzdělávání.
(min. 5 členů)
 - výbor pro národnostní menšiny (podmínka 5%)
- Komise (poradní a iniciační orgán rady)
 - dobrovolné
 - mohou zřizovat specializované komise a svěřit jim výkon státní správy

Děkuji za pozornost.